

Antoaneta IORDACHE

Prea multă Gală strică ?... *

I. Grea problemă, clasele de actori. Nu doar de-acum. Aud că de la anu', clasele vor cuprinde și mai mulți decât mulții de azi. E bine asta? Cum se distribuie un profesor, un maestru, între zecile de aspiranți la o carieră de actor? Pe mine nu mă prea interesează cine impune acest *marș către număr*, nici dacă acele clase sunt cu plată ori fără. Aud că prin țară, prin mediile facultăților particulare din domeniul artelor scenice, se verbalizează puternic deja despre încă o reducere a studenției, la doar 2 ani. Deci: doar doi ani de facultate de teatru – și cât mai mulți studenți într-o clasă. Mie, ecuația asta mi se pare un tobogan aglomerat, cu înclinația spre nimic. Se pare că ăsta-i *trend-ul*. Părinții aspiranților ar fi mulțumiți – de ce să nu fie? –, i-ar costa mai puțin susținerea copilului pe drumul spre „onorabilul act” pe care-l vor expune în sufragerie, înrămat. Cu cât mai multe facultăți de stat și particulare, cu atât mai multe gale de absolvire, între copertele cărora fotografii cu diplome ieșite de pe bandă. O fabrică de hârtii. Da, și tot mai mulți asistenți care se ocupă – în mare viteză – cu pregătirea pentru scenă a masei de studenți, deși n-au fost o zi, o seară pe un afiș de teatru, într-un rol, fie el secundar. Cred că acelor asistenți nu le e greu; nici greul, nici finețurile din meseria asta nu se-amestecă deloc cu procedurile pedagogice închipuite în cele câteva ore ale unui *modul*. Mentalitatea comodităților din sistem se pricepe, însă, fără îndoială și se preia. A prins ceva rădăcini. Facultățile se complac, trec lejer peste lucrurile esențiale și, din nefericire, constantele fenomenului nu mai amintesc *ideea de vocație*, cu toate cele ce ar decurge dintr-o atare perspectivă. Prin coincidență, tocmai în perioadă, văd pe-un post TV un microinterviu cu o absolventă dintre cei norocoși din anii trecuți, explicând moderatorilor că ea n-ar fi trebuit să facă 3 ani, i-ar fi fost de-ajuns 2, primea mai repede roluri „de mare succes și audiență”, nu stătea „pe proiecte de facultate” (se dau fragmente din câteva divertismente dintr-alea și, nimic nou, decât fițe perfect penibile). Ei, ca să zic așa, piesele și autorii de teatru nu mai au titluri și nume, ce-i de reținut e că s-a *bifat modulul, s-a încheiat proiectul, vine diploma* și-ncepe, în sfârșit, afirmarea la nivel național. Profesoara ei i-ar fi spus, apropo de mai multe probleme legate de teatru, că actor ești abia după 10 ani pe scenă, oricum. Mă tem că regizoarea ce-i fusese profesoară a ascuns cu delicatețe un mesaj tăios, în rostirea sa, nu „lasă că merge și-așa”, cum dă semne c-a descifrat fosta-i studentă. Simon Callow, comentator englez al fenomenelor, referă undeva în felul următor despre comoditățile apercceptive ale actorilor englezi: „*Noțiunea de pregătire continuă este profund urâtă de majoritatea actorilor britanici, care consideră că trei ani petrecuți la școala de dramă sunt îndeajuns pentru a face un lucru de calitate. Această opinie începe să dispară*”. Ei, noi pășim în urma lor, pe-aceeași cale. Deocamdată e sub un semn serios de întrebare pregătirea universitară ce produce serii de absolvenți pe care teatrele, de nevoie, îi re-pregătesc... Din largă promoție 2008 de actori UNATC, voi fi văzut evoluând o bună jumătate (pe unii nu neapărat în Gală, ci cu alte anteriorie prilejuri), evident în căutarea figurii viitorului mare actor. Am notat virtuțile câtorva interpretări vivace și promițătoare, în context: *Irina Ungureanu, Cristina Barna, Thomas Ciocșirescu, Cosmin Nedelcu, Gabriel Costin, George-Albert Costea, Amelia Ursu*... Într-un rol, în două, în unul mai interesant, în celălalt aproape de media numericului – care ne spune că lucrurile sunt departe de pretenții... Ale așa-numitei arte scenice pretenții.

*Trei note de spectator la Gala absolvenților UNATC, 2008.

II. Pierderea scenei consacrate spectacolelor de absolvență – „Casandra” –, face parcă și mai complicată etapa. Se trage linie și pe terenul bunelor obișnuințe de organizare. Abia la un pas de această reală, deși nevizibilă, linie de demarcație apar în peisaj și alte întrebări ce transcend momentul, nu tocmai liniștitoare întrebări despre șansele universității de a se dovedi contributor cu egale măsuri, într-un ultim moment sărbătoresc, la posibilitatea de a-și pune în lumină promoția. La „Casandra”, starea de emulație era, părea un element binefăcător, determinând solidarizarea emoțiilor din culise cu așteptările sălii, întotdeauna plină. Aspectul de *maraton de spectacole* într-o unică locație avea avantajele lui. La noua situație, universitatea va fi încercat desigur să se adapteze, dar n-a găsit încă o soluție instituțională potrivită, astfel încât, aleatoriu ori contând numai pe opțiunea și influența profesorilor de clasă, o parte a producțiilor și-au găsit câte un teatru drept gazdă de-o seară, altele nu, și-au rămas să se deruleze în spațiile de la sediu. Nici nu știi cum e mai bine. În principiu, desigur, e-un fel de premiu ce valorează cât diploma să joci la absolvență pe o *scenă adevărată* și, poate, e-un fel de nenoroc ori un fel de sancțiune a întâmplării să nu urci măcar acum între arlechini, ca alți colegi de-ai tăi. Numai că, pentru o evoluție pe scenă nu sunt suficiente principiile, sau voința și dorințele, deși îndreptățite. „Nu știm cum se face” (și chiar am putea să nu punem ghilimele, pentru că sub reflectoarele de teatru se mai petrec și lucruri de neexplicat până la capăt), dar uneori, momentele lucrate în spațiul de repetiție și considerate finisate, apar numai bune de luat de la capăt, imediat ce urcă pe „scândură”. Și, ca să n-o lungesc peste măsură în ton didactic, să adaug atât: *scena este un tip de experiență* care, pentru un student-aproape-actor, poate fi la primele întâlniri surprinzător de „răutăcioasă”, asemeni unei oglinzi care „nu vrea deloc” să prindă pe argint partea luminoasă a unui chip, drept care reflectă un păienjeniș de trăsături. Trebuie să spun că, în cele vreo 15 zile de program, nu odată, montările răspândite prin teatrele bucureștene arătau întru totul sărăcăcioase și străine, părând plantate la repezeală, întâmplător acolo. Iar interpreții, evident inconforțați de contactul cu mediul scenic. Și nici să nu prea ai public?!...

Se observă că în textul acestor *Note* nu prea încântate (din motive diverse) aș fi vrut să mă feresc de exemplificări, dar totuși ce întristător putea fi *Ulciorul sfărâmat* al lui von Kleist la Odeon, cu majoritatea distribuției prinsă într-un joc contra obstacolului ce era chiar scena. Eu știu?, poate în sala de repetiții din facultate, unii dintre interpreți (de pildă: Elena Rotaru, ori Alexandru Suciu) și-ar fi desfășurat compozițiile cu mai mult aplomb, pentru că și toți ceilalți colegi ai lor de afiș ar fi scăpat de presiunea prezenței pe scenă. La sediu, într-o sală de repetiții obișnuită, *Bolnavul închipuit* de Molière a fost un spectacol plăcut, îngrijit în toate compartimentele, susținut ca echipă, aplaudat pe merit de numeroșii spectatori. O montare în slujba evidențierii calităților celor care jucau. Și pentru că au jucat „strâns” împreună, iată că am să-i nominalizez pe toți: Gabriel Costin, Iulia Samson, Alexandra Sălceanu, Roxana Gârleanu, Miruna Ionescu, Xing Elena Ling, Vlad Udrescu, Cosmin Nedelcu, George-Albert Costea, Amelia Ursu, Maximilian Schweininger, Patricia Katona, Tiberiu Popovici, Horia Manea. Și *Un bărbat și mai multe femei* de Zorin pune accent pe valorizarea distribuției, și sunt momente reușite, dar aici parcă e mai mare diferența între unii actori și cei continuu expresivi, decât în comedia molierescă. Altfel, câteva aspectuos-possibile montări pe texte de Shakespeare (ce s-au mai și jucat și-au beneficiat de comentarii), câteva piese de Caragiale puse în scenă onest. Altfel și o aiureală de neînchipuit, pe un text shakespearean, la un moment dat cu „semnale” caragialești în costum, darmite cu un fel de Dracula prin scenă și secvențe celebrissime „traduse regizoral” absolut ridicol. Rău

lucru când cineva care predă actorie tinde să se afirme în mod absolut pe el însuși și-și buimăcește studenții cu asemenea „proiecte”. Sau or fi „modernizări”? Sau n-or fi decât paștișe ?!... Poate absolvenții aceia chiar au calitate. Greu de văzut prin asemenea pâslă. Să nu uit reconfortantul moment al licenței păpușărești *bunraku*, de la „Țândărică”, cu *Dragonul* – o montare reușită, în pofida delicatetei genului abordat și a pretențiilor suplimentare (contând pe forma fizică a distribuției), o reprezentare spectaculoasă și bine condusă, unde reușesc să rezolve dificultățile speciale de mânuire, dar și să se reliefeze în roluri triple mai ales: Cristina Bama, Georgiana Dinescu, Ruxandra Mihai, dar funcționează admirabil în echipă și Georgiana Moroșanu, Ciprian Nedelcu, Aurelian Călin, Mihaela Rus-Spătaru, Andreea Costiuc-Mișcoci, Olimpia Săpunaru, Ioana Suna, Eduard Cărlan.

III. Actori formidabili de dramă, sigur formați, eu n-am descoperit, de data asta. Mă gândisem că poate se vor lăsa văzuți în finalul Galei, la Teatrul „Metropolis”, unde erau programate, *pour la bonne bouche*, 2 masterate de arta actorului, unul după-amiaza, altul mai pe seară. N-a fost să fie. La primul dintre masteratele din program (și promovate în cotidianele din ziua respectivă), la ora anunțată, în teatru se afla numai un domn portar, cu care am conversat (și eu și ceilalți spectatori sosiți degeaba). Despre teatru, temperaturi, situația ivită. Nu știa nimic de vreun spectacol acolo, în ziua respectivă. Nu era vreun afiș colea, vreo etichetă, vreun semn lămuritor.

Scenă din spectacolul *Dragonul*